

הדר פרק ששי עירובין

סג.

עין משפט נר מצוה

ח א טור י"ד סי' רמב:
 ז ב ג ד טו ט"ז ס'
 ט"ח ט"ט כ' כ"ב כ"ג
 כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח
 כ"ט ל' ל"א ל"ב ל"ג
 ל"ד ל"ה ל"ו ל"ז ל"ח
 ל"ט מ' מ"א מ"ב מ"ג
 מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח
 מ"ט מ"י מ"יא מ"ב מ"ג
 מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח
 מ"ט מ"י מ"יא מ"ב מ"ג
 מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח
 מ"ט מ"י מ"יא מ"ב מ"ג

רב המנונא אורי בחרתא דארגו. מרי רב המנונא הווי מד שיהי תלמידו של רב חסדא דמשמע הכא וצפיק קמא דקדושין (דף קה). גבי סבי דזונויא דלמר ליה רב חסדא לרב המנונא זיל לנענינהו ועוד היה אחר שהיה תלמידו של רב כלעיל צפיק כילד מעצמן (דף קה) דלמר ליה רב לרב המנונא זרי מדלית לך אוטיב לך:

מאי דרוש ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט. לכאורה משמע שהקטרת שהקטירו על מזבח המזבח היה והולת שנה היתה כדלשכחנא צקטרת על נשיליס דלמרתינן צשיליה התכלת (מנחות דף ז:). דלי על מזבח הפנימי הקטירו מאי שייכא אומה דרשה לשם והא לא היה יורד אש על מזבח הפנימי לשם קטרת דהא ק"ל צפיק אמר להן המנונה (יומא דף ג:). דמערכה שניה שעל מזבח המזבח לקטרת מיהו צמורת כהני משמע שלצית קדשי הקדשים נכנסו להקטיר ולשם נשרפו ול"ע: **ב"ר** הנותן מתנותיו לכהן אחד ב"ו. הא דקרי ליה עירא היארי אף על פי שהיה כהן שמה אציו מאהרן ואמו ממנשה כדלמר מיהודה ופסטיה דקרא כהן לדוד ללו כהן ממש הוא אלא שר כמו דלמר זכני דוד כהניס היו (שמואל ב ג:). **מביא** רעב לעו"ם. ואף על גב דכתיב (על שאלו ועל בית הדמים הא והא גרס וסמוכין קדש: מ"ד

הרסא. שם העיר: דארגו. שם האיש שנאה והיה אמגושי כך ראיתי בתשובת הגאונים: **סר סניא**. צדק סנין לנעם ולא אמרוס להראות סנין לחכם אלא מפני כבודו של חכם ונמלא צנינא נוטל לו עטרת כבוד העיר ורב אשי רבו צמתא מחסיה הוה והיא נבבל: **דהא** רב המנונא אורי **בחרתא דארגו**. הואיל ולא היה רבו **דר צה אע"פ** שהיתה נבבל ואי לא הורית צמתא מחסיה שהיא מקומך: **תלמיד חזר**. חכם כמותו אלא שלמד ממנו דבר אחד או יותר: **נפשיה**. צדק סנין לשחוט צו הוא עלמנו צמנה שלו ואין צריך להראות לרבו: **למחוא**. אחריה דרשא: **אנא מיעון זבינא**. כי חלילנא מהאי צשרא צקטרת דמר אנא זבין לה מיען אהרן לאו לנפשי אלא כשאר טבחא הוית לי: **עגלא סינפא**. גדל שליש ואז הוא עומד צעיקר טעם צשרו כדמתן (ב"מ דף סה). ומגלילין אותן עד שיהו משולשין ולמרתינן נמי (שם דף סט). מותר שליש צשכר צלמא אורחיה עד שליש. ל"א שליש צצטן (ו) וקשה לי הא דלמר צעלמא (מנחות דף סה): **רב חנינא** ורב אשעיה הווי עסקי צספר יצירה וכל מעלי צמתא איצרי להו עגלא תילתא דהתם מאי שליש צצטן איכא הא לא היה צצטן מעולם: **לא ליהוש** נספא. לרב אחא צר יעקב צצמיהה קאמר: **דאחמיו צצודו**. מחלר שנאמר לו ליהוש צסכא והמילו לרב צצכודו לא היה לו לזולו צצבר: **ואצ"א שאני** רב אחא צר יעקב **דמפניג**. הרבה מאל היה זקן ומס: **ולאפרושי מאיסורא**. ראה תלמיד אדם רוצה לעבור עצירה ורבו שם ושותק מותר לתלמיד לקפון ולגער: **צלינא**. צדק. ואין משתמשין צלין משום צבול: **אמר** נ"ס. צרינא לרב אשי הא מילתא צעצידת קמך השתא מי הו"א צפיקרותא חוץפא או לא: **אין חכמה וגו'**. אין תורת חכמה וכבוד ומצוה ויוען עומדת כנגד חילול השם: **צפניו אסור**. להורות ומייב מיתה צדי שמים והא דרשא לאו לצפרושי מאיסור קאי אלא על הצא לישאל: **צפניו מוס**. והא דקת"י רחוק ממנו שהיה רחוק ממנו ממוס רבו שלש פרחאות ומיהו כי אורי קמיה אורי: **והא רחוק ממנו קאמר**. ואי הורא לאו רחוק ממנו הוא מאי אחא רבי יוחנן לאשמעינן: **לפניו אמרסך**. נכסתי צצרי מלהורות צמקוס צשחא חוטא עליהן: **דק**. צצרי תורה: **עירא סיאיני**. רבו היה כדכתיב היה כהן לדוד רב לדוד: **מורידין אוסו מגדולסו**. לעיל קאי אדועירי צמורה הלכה צפני רבו: **אם אחי אצא אוה**. דחלק כבוד למשה דכתיב אשר ליה ה' את משה [צמדנר לאן] והורה הלכות גיעול אף את הוזה: **אינעס**. לירד מגדולה שפסקו לו מקמי הכי: **דכתיב ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו**. שהיה עמיד יהושע להיות צריך לישאל דבר הלכה מאלעזר: **ולא אשכחן**. לאחר מיתת משה דליצטרין ליה יהושע לאלעזר לשאל כלום: **מוטיב** משיב דבר מורה הלכה: **לשאל** למיתה: **כלאס**. ראויס הם לך דהוי ליה כמורה הלכה: **ומטיב**

גליון הש"ס

נבוא צורבא מרבנן חוי לנפשיה. עין מנחות דף ל"א ע"א מוס' ד"ה דהא. ובר"ש סוף פ"ג דנעמי: שם ולא אשכחן דאצטרין ליה יהושע. ע"י סנהדרין דף טו. מוס' ד"ה מה מחלמא:

מוסף רש"י

מצוה להביא מן ההדיוט. ולע"פ שטורו כדל"א, נעשו שלל טעלו כשמו (יומא ג:).

רב ניסים גאון

רבינא סר סנינא בבבל. ברק הסנין שלשיחיה רבתי יהיה בה פגם ותרגום פוקד מסער. וכן דרכו שללשון חכמים שמחטורין את העי"ן והח"ת. ואמרו סר סנינא, כלומר סער סנינא, ואמרין שותא כלומר שותא, (ושותא) (ושורא) במקום שחדא. וכאלה רבות. ובפרק הכל שחטין גברא אמר רב חסדא מניין לבידיה סנין מן התורה שביקמת ושחטתם קבה ואלכתם. פשיטא דכי נהיה טורפה בעיני בדיקה. בדיקת חכם קאמרין כול. ואמרין אחי טבחה דלאו סר סנינא משמתין ליה. והתם במסכתא דיוס טוב בפרק [אין צדין] אמרו איבעיא להו מהו להראות סנין לחכם ביום טוב, רב מרי בריה דרב חייבא שריא ורבנן אסרי, אמר רב יוסף ות"ח רואה לעצמו ומשאלה לאחרים.

רבינו חננאל (המשך)

שפיר דמי. כי הא דרבינא הוה יתיב קמיה רב אשי, חזא לההוא גברא דהוה קא אסר חמרא בצנינא. פי בדקל כדתנן צניי הר הברדל צמרות והן אוילני תמרס. היה קושר בו החמור בשבת. א"ל רבינא ליהוה הוה גברא בשמתא, א"ל רבינא לרב אשי כי האי גונא מתחזי כאפקירותא יא. א"ל לא, אין חכמה ואין עצה ואין תבונה לנגד ה', כל שאין שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב. ורבינא אמר רב צפניו אסור וחייב מיתה שלא בפניו אסור ואינו חייב מיתה. ולא מתו שני בני אהרן אלא מפני שהורו הלכה בפני משה רבן. ותלמיד היה לו לרי אליעזר יהודה בן גודיא היה שמו שהורה הלכה בפני רבו ולא הוציא שבתו. להכישו נחש כו'. ונקרא חוטא, שנאמר בלבי צפניו אסור, ונקרא חוטא, שנאמר רעב לעולם, שנא' וגם עירא היארי היה כהן לדוד. ר' אליעזר אמר המורה הלכה בפני רבו מורידין אותו מגדולתו. שנאמר ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למחלמא זאת חקת כו'. כל דמותיב מלה באנפי רביה אול לשאל בלא ולד, שנאמר ויען יהושע בן נון משרת משה וכו', כלאם הטיל עליהן צורכי צבור והן כלין מאליהן, ורבינא אמר עבדת הכי, כלומר אנא רבך. א"ל רבינא הא רב חסדא אורי בכפריה בשני דרב הונא, ורב המנונא אורי בארגו, פי שם מקום, בשני דרב חסדא. א"ל רב אשי לא הורה איתמר, (א"ל איתמר אורי ואיתמר לא אורי), איתמר דאורי רב המנונא בשני דרב חסדא, מאי טעמא תלמיד חבר הוה גבי רב חסדא, אנא נמי גבי מר תלמיד חבר אנא. פי מופלג, גדול בחכמה מופלג משאר חכמים. אמר רבא תלמיד חכם שרודצה לשחוט בביתו מה שיאכל, רבא לבדיקו לטבח שישחט ויקנה ממנו לא. אמר רבא ולאפרושי מאיסורא אפילו בפני רבו

רבינא הוה יתיב קמיה רב אשי חזיה לההוא גברא דקא אסר ליה לחמריה בצנינא בשבתא רמא ביה קלא ולא אשגח ביה א"ל ליהוה האי גברא בשמתא א"ל כי האי גונא מי מתחזא כאפקירותא אמר ליה א אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' כל מקום שיש בו חילול השם אין חולקין כבוד לרב אמר רבא בפניו אסור וחייב מיתה שלא בפניו אסור ואין חייב מיתה ושלא בפניו לא והא תניא א"ל ר"א אומר לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן מאי דרוש ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אמרו א"ל אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט ותלמיד אחד היה לו לרבי אליעזר שהורה הלכה בפניו אמר רבי אליעזר לאימא שלום אשתו תמיה אני אם יוציא זה שנתו ולא הוציא שנתו אמרה לו נביא אתה אמר לה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך מקובלני כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן אותו ותלמיד יהודה בן גוריא שמו והיה רחוק ממנו שלש פרסאות בניהו והוא רחוק ממנו שלש פרסאות קאמר וליטעמך שמו ושם אביו בניהו שלא תאמר משל היה אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המורה הלכה בפני רבו ראוי להכישו נחש שנאמר ויען אליהוא בן ברכאל הבווי ויאמר צעיר אני לימים וגו' על כל זחלתי (ו) וכתוב עם חמת וזחלי עפר זעירי אמר רבי חנינא נקרא חוטא שנאמר בלבי צפניו אסור ואיתמר למען לא אחטא לך רב המנונא רמי כתיב בלבי צפניו אסור ואיתמר וכתוב בשרתי צדק כהן רב לא קשיא כאן בזמן שעירא היארי קיים כאן בזמן עירא היארי קיים אמר רבי אבא בר (ו) זבדא כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם שנאמר עירא היארי היה כהן לדוד (ו) לדוד הוא דהוה כהן לכו"ע לא אלא שהיה משגר לו מתנותיו וכתוב בתורה ויהי רעב בימי דוד ר' אליעזר אמר מורידין אותו מגדולתו שנאמר ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא וגו' אע"ג דאמר להו לאחי אבא צוה ואותי לא צוה אפ"ה איענש דכתיב (ו) ולפני אלעזר הכהן יעמוד (ו) ולא אשכחן וילד שנאמר ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה בלאם וכתוב

שמו שהורה הלכה בפני רבו ולא הוציא שבתו. וא"ר אליעזר כל תלמיד המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה, וראוי להכישו נחש כו'. ונקרא חוטא, שנאמר בלבי צפניו אסור, ונקרא חוטא, שנאמר רעב לעולם, שנא' וגם עירא היארי היה כהן לדוד. ר' אליעזר אמר המורה הלכה בפני רבו מורידין אותו מגדולתו. שנאמר ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למחלמא זאת חקת כו'. כל דמותיב מלה באנפי רביה אול לשאל בלא ולד, שנאמר ויען יהושע בן נון משרת משה וכו', כלאם הטיל עליהן צורכי צבור והן כלין מאליהן, ורבינא אמר עבדת הכי, כלומר אנא רבך. א"ל רבינא הא רב חסדא אורי בכפריה בשני דרב הונא, ורב המנונא אורי בארגו, פי שם מקום, בשני דרב חסדא. א"ל רב אשי לא הורה איתמר, (א"ל איתמר אורי ואיתמר לא אורי), איתמר דאורי רב המנונא בשני דרב חסדא, מאי טעמא תלמיד חבר הוה גבי רב חסדא, אנא נמי גבי מר תלמיד חבר אנא. פי מופלג, גדול בחכמה מופלג משאר חכמים. אמר רבא תלמיד חכם שרודצה לשחוט בביתו מה שיאכל, רבא לבדיקו לטבח שישחט ויקנה ממנו לא. אמר רבא ולאפרושי מאיסורא אפילו בפני רבו

תורה אור השלם

1. אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' משלי א ב
2. ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח ויעברו עצים על הקאש: ויקרא א ז
3. ויען אליהוא בן ברבאל הבחוי ויאמר צעיר אני ליםים ואמת יששעים על פן וזחלתי ואיקרא מחות דעי איתב לו ב
4. מני רעב ולחמי רשף וקטב מרירי וישן דמחול אשילם עם עם חמת הוית עפר: דבריה לב דר
5. בלבי צפניו אסור ואיתמר למען לא אפיקא קאי י תלמיס קיט י
6. בשרתי צדק כהן רב הנה שפתי לא אבאל י איתר דעמי:
7. וגם עירא היארי היה כהן לדוד:
8. ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחר שנה ויקבש דוד את פני יי ויאמר יי אל שאל ואל בית הרמים על אשר הביית את התבניתם:

9. ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למחלמא זאת חקת הנהוה אשר צוה יי את משה: במדבר לא ב
10. ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו במשפט האורים לפני ה' על פי צבאו ועל פיו וצאו הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה: במדבר כו א
11. ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה בלאם: במדבר יא כ

הגהות הב"ח

- (א) נ"ס סנין לה מ: (ב) שם סנין זיל"א מהניא: (ג) שם וסא מני רבא"י אומר לא כמו בני אהרן אלא על שטורו הלכה: (ד) שם על סן זחלתי ואירא וצמיתתם שמת וזחלי: (ה) שם סנין לדוד וכי לדוד הוא דהוה סנין לכולי עמלא לא הוה כהן אלא עשה: (ו) ר"ש ד"ה עגלא תילתא וכו' ל"א שליש צצטן: י"ב צ"ב צמט וכו' יא: (ז) חז"ל ד"ה מאל וכו' דכתיב אל שאלו ואל פני:

רבינו חננאל

רבינא סר סנינא, פי שם מקום, בשני דרב חסדא. א"ל רב אשי לא הורה איתמר, (א"ל איתמר אורי ואיתמר לא אורי), איתמר דאורי רב המנונא בשני דרב חסדא, מאי טעמא תלמיד חבר הוה גבי רב חסדא, אנא נמי גבי מר תלמיד חבר אנא. פי מופלג, גדול בחכמה מופלג משאר חכמים. אמר רבא תלמיד חכם שרודצה לשחוט בביתו מה שיאכל, רבא לבדיקו לטבח שישחט ויקנה ממנו לא. אמר רבא ולאפרושי מאיסורא אפילו בפני רבו